

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Utrùm detur prioritas & circum-insession in personis divinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

tia processionis per viam voluntatis, & ingenerabilitas in Spiritu sancto, seu repugnantia processionis per viam intellectus, non sunt notiones, quia non important specialem excellentiam in Filio & Spiritu sancto, sicut importat in Patre innascibilitas, seu repugnantia cuiuscumque processionis realis, sive per intellectum, sive per voluntatem. Propter eandem rationem non est specialis notio Spiritus sancti, quod nulla persona ab eo procedat: in hoc enim nulla involvitur specialis dignitas,

ARTICULUS II.

Utrum persone divine sint inter se aequales.

Nota 1. Aequalia dicuntur, quorum quantitas est eadem. Quantitas autem triplex est, nempe quantitas molis, quantitas numeri, & quantitas perfectionis. Prima reperitur in continuis, secunda in discretis, tertia in quibuslibet sive corporeis, sive spiritualibus, sive continuis, sive discretis. Hic autem non agitur de aequalitate fundata in prima, aut secunda quantitate: talem enim aequalitatem non habere locum in Deo, per se clarum est. Agitur itaque tantum de aequalitate fundata in quantitate perfectionis, & de ea quaeritur utrum reperitur inter personas divinas?

Nota 2. Ut aliqua habeant veram & realem aequalitatem inter se, tria requiruntur. 1. Ut sint inter se distinctae realiter: nam quod aequale est, alteri aequale est. 2. Ut habeant quantitatem ejusdem rationis, secundum quam inter se possint comparari; nam v.g. linea non potest dici aequalis angulo propter quantitates disparatas. 3. Ut quantitas illa non sit major in uno, quam in altero: nam sic tantum quantitas est eadem in illis eo modo, qui ad aequalitatem requiritur, & aequalitas est convenientia in quantitate cum negatione excessus. Itaque haec tria ad aequalitatem requiruntur, sed & sufficiunt: nec enim ulterius ad aequalitatem requiritur quantitas realiter multiplex, ita ut quodlibet ex iis, quae inter se aequalia sunt, habeat suam quantitatem realiter distinctam a quantitate aliorum: nam si aequalia dicuntur & sunt, quorum quantitates realiter plures habent identitatem logicam, quatenus sint ejusdem rationis cum negatione excessus: a fortiori aequalia dici possunt & sunt, quorum quantitas est una & eadem realiter, modo realem inter se habeant distinctionem: nam modo perfectissimo habent inter se quantitatem ejusdem rationis, & modo perfectissimo conveniunt in quantitate cum negatione excessus. His praesuppositis, sit

Resp. Personae divinae habent inter se veram & realem aequalitatem. Est de fide.

Prob. 1. Ex Apostolo ad Philip. cap. 2. Qui (Filius) cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo (Patri). 2. Ex Symbolo Athanasii: Totae tres personae coeternae sibi sunt, & coaequales. 3. Ex Conc. Tolet. 6. In hac Trinitate tanta est unitas substantiae, ut pluralitate careat, & aequalitatem teneat. 4. Ex Praefatione Missae de SS. Trinitate: Ut in essentia unitas, & in personis proprietates, & in maiestate adoretur aequalitas. 5. denique, ratione, quia aequalia sunt quorum quantitas est eadem. Sed quantitas perfectionis est eadem modo perfectissimo in personis divinis. Ergo, &c. **Prob. min.** Quia illa habent quantitatem eandem, quae habent quantitatem ejusdem rationis cum negatione excessus. Sed tres personae divinae habent modo perfectissimo quantitatem perfectionis ejusdem rationis cum negatione excessus, cum habeant unam & eandem numero quantitatem perfectionis secundum essentiam, & alia attributa absoluta; secundum proprietates vero relativas eandem logicè, quia proprietates relativae sunt ejusdem rationis, & inter se comparabiles cum negatione excessus, & identitate uni tertio. Unde personae divinae sunt inter se perfectissime aequales secundum omnes perfectiones & absolutas & relativas.

Obj. Si personae divinae sunt inter se aequales, sunt etiam similes. Falsum consequ. Ergo, &c. **Prob. min.**

Nam Ariani damnati sunt, quod dicerent Filium esse Patri similem. *R. neg. min.* Ad **prob. R.** Arianos damnatos fuisse, quod dicerent Filium esse tantum similem Patri similitudine inchoata, & adumbrata, qualem habere possunt creatura cum Deo, & negarent esse aequalem & consubstantialem. Nos cum S. Thoma, & aliis Scholasticis, dicimus Filium esse Patri similem, & aequalem: similem quidem, quatenus perfectè convenit cum Patre in perfectione; & ita aequalem, quia convenit absque defectu & excessu. Itaque personae divinae sunt inter se similes vera & perfectè similitudine, & ita sunt etiam aequales, & consubstantiales.

ARTICULUS III.

Utrum detur prioritas & circum-infessio in personis divinis.

R. Esp. 1. In divinis datur vera & realis prioritas originis inter personam producentem & productam.

Prob. Prioritas originis consistit in eo quod unum sit id à quo est alterum, non vicissim; seu in eo quod unum sit principium alterius, non vicissim, seclusa tamen omni prorsus imperfectione & dependentia ab eo, quod est ab alio. Atqui in divinis hoc totum reperitur inter personam producentem & productam. Ergo, &c. Itaque in divinis Pater est prior origine, quam Filius; item Pater & Filius sunt priores origine, quam Spiritus sanctus. Unde Pater est prima persona, Filius secunda, & Spiritus sanctus tertia.

Obj. 1. In Symbolo Athanasii dicitur: In hac Trinitate nihil prius aut posterius. Et S. Thomas admittit quidem ordinem originis inter personam producentem & productam: at negat dari inter illas prioritatem & posterioritatem. *R. ad 1.* Symbolum loqui de prioritate & posterioritate durationis, ut patet ex verbis subsequenter: Sed tota tres personae coeternae sibi sunt. *R. ad 2.* S. Thomam per ordinem originis intelligere id, quod nos per prioritatem & posterioritatem originis intelligimus. Unde nobis contrarius nos est S. Doctor, nisi voce tenus.

Obj. 2. Pater non potest esse sine generatione activa, nec generatio activa sine Filio. Ergo Pater non est prior Filio. *R. dist. consequ.* Ergo Pater non est prior Filio prioritate durationis & temporis, C. consequ. Nam, ut bene probatur, Filius necessariò existit pro omni instanti, pro quo existit Pater, Pater non est prior Filio prioritate originis, N. consequ. Nam Pater est principium Filii, & non vicissim.

Dices. Pater non est prior natura, quam Filius. Ergo non est prior origine. *R. neg. consequ.* Disparitas est, quia per prius natura, intelligitur id, à quo est aliud cum dependentia; & per prius origine, id praecise, à quo est aliud, & non vicissim. At inquit, Pater & Filius sunt simul natura & cognitione; nam relata sunt simul natura & cognitione. Ergo Pater non est prior Filio, etiam prioritate originis. *R. 1.* conced. Patrem & Filium esse simul cognitione, quatenus Pater non potest perfectè cognosci, quin cognoscatur Filius, & vicissim. At, hoc non obstante, Filius est verè à Patre, & non vice versa. *R. 2.* Patrem neque simul esse natura cum Filio, neque priorem aut posteriorem natura. Illud autem, relata sunt simul natura, dictum est non de relatis transcendentalibus, sed de praedicamentalis, quae creduntur simul resultare posito fundamento & termino, sic ut neutrum sit ab altero, & idcirco dicuntur esse simul natura.

Resp. II. Datur circum-infessio in personis divinis.

Prob. II. Circum-infessio est mutua inexistencia unius personae in alia. Atqui quilibet inexistit in altera reciproce. Ergo, &c. **Prob. min. 1.** Ex Scriptura: nam Joan. cap. 14. dicit Filius: Non creditis, quia ego in Patre, & Pater in me est? 2. Ex Sancto Fulgentio lib. de fide ad Petrum cap. 1. Per hanc unitatem naturarum totus Pater in Filio & Spiritu sancto est, totus Filius in Patre & Spiritu sancto est, totus quoque Spiritus sanctus in Patre & Filio. Nullus horum extra quemlibet ipsorum est. 3. Ratione: quia

quia in tribus personis est una & eadem numero natura, cui identificantur proprietates relativæ, quibus personæ constituntur. Ergo ubicumque est natura divina, ibi sunt intimè præsentēs Pater, Filius, & Spiritus sanctus. Ergo Pater est in Filio, & Filius in Patre, & uterque in Spiritu sancto, & Spiritus sanctus in utroque.

Obj. Pater non est in Filio. *Neg. Probabis.* Paternitas non est in Filio: nam si paternitas esset in Filio, Filius esset Pater. Ergo, &c. *R. dist. ant.* Paternitas non est in Filio constitutivè, C. ant. Nam alioqui Filius esset Pater. Paternitas non est in Filio præsentialiter, N. ant. & consequ. *At inquis.* Si paternitas esset in Filio, non haberet oppositionem relativam cum illo. *R. dist.* Si paternitas esset in Filio constitutivè, C. Si paternitas esset in Filio præsentialiter tantum, N.

ARTICULUS IV.

Utrum detur missio in divinis.

NOta. Missio dicit duplicem respectum, unum scilicet missi ad mittentem, & alterum missi ad terminum: nam qui mittitur, ab aliquo & ad aliquem terminum mittitur. Potest autem aliquis ab alio mitti quatuor modis. 1. Per imperium, sicut servus mittitur à domino. 2. Per consilium; sic ignarus à sapiente mittitur. 3. Per imperium; sic sagitta mittitur à sagittario. 4. Per productionem; sic flores mittuntur ab arboribus. Tres primi modi dicunt aliquam imperfectionem; quartus verò potest esse absque omni imperfectione. Item potest aliquis ab alio mitti ad terminum, seu ad locum aliquem dupliciter. 1. Ad locum, in quo antea non erat; sic homo ab homine mittitur. 2. Ad locum, in quo quidem jam erat, sed in quo incipit esse novo modo. Primus modus mittendi non potest esse sine imperfectione in missio: secundus verò potest.

Resp. I. Datur missio in divinis.

Prob. Ex Script. Nam Christus sic ait Joan. cap. 8. *Ego ex Deo processi, & veni: neque enim à me ipso veni, sed ille me misit.* Et cap. 14. *Paracletus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia.* Ratio est, quia in divinis unam personam mitti ab alia, nihil aliud est, quam unam ab alia procedere, & in loco in quo jam erat, incipere novo modo esse, novum aliquem effectum in eo operando per volitionem liberam acceptam in radice, & omnipotentiam acceptam formaliter vi processionis. Atqui in divinis una persona procedit ab alia, & in loco, in quo jam erat, incipit esse novo modo, per novum effectum, quem producit per volitionem & omnipotentiam sibi communicatas vi processionis; sicque in divinis una persona habet duplicem respectum, quem importat missio; unum scilicet missi ad eum, à quo mittitur, & alterum ejusdem missi ad terminum, ad quem mittitur. Ergo, &c.

Resp. II. Spiritus sanctus mittitur à Patre & Filio; Filius à solo Patre; Pater à nullo.

Prob. 1. pars. Nam Spiritus sanctus procedit à Patre & Filio, & ita cum novum aliquem effectum in aliquo loco operatur, operatur illum per voluntatem & omnipotentiam sibi communicatas à Patre & Filio. *Prob. 2. pars.* Nam Filius procedit à solo Patre, & ita operatur ad extra per voluntatem & omnipotentiam à solo Patre communicatas. *Prob. 3. pars.* Nam Pater à nullo alio procedit, & ita non operatur ad extra per voluntatem & omnipotentiam ab alio acceptas.

Resp. III. Missio personæ divinæ quandoque visibilis est, quandoque invisibilis.

Prob. Nam missio invisibilis est, quando persona, quæ mittitur, producit effectum internum sine ullo signo sensibili. Sic Spiritus sanctus mittitur invisibiliter, quoties in anima producit gratia sanctificans, nullo signo sensibili hujus gratiæ productio. Missio visibilis est, quando aut producit effectus internus & spiritualis cum aliquo signo sensibili hujus effectus; sic missus fuit visibiliter Spiritus sanctus die Pentecostes; aut ter-

minus, ad quem sit missio, est aliquid sensibile. Sic Filius visibiliter missus est, cum naturam humanam assumpsit.

Resp. IV. Missio in divinis non est æterna, sed temporanea.

Prob. Quia missio personæ divinæ est complexum ex processione æterna, & productione effectus temporanei, vi cujus persona incipit novo modo esse in termino, ad quem mittitur. Sed complexum non est nisi in tempore. Ergo, &c. Hinc illud Gal. cap. 4. *Cum venit plenitudo temporum, misit Deus Filium suum.*

SECTIO III.

De proprietatibus Personarum divinarum in particulari.

ARTICULUS I.

Utrum paternitas sit prima proprietas Patris, & unde illi conveniat.

NOta. Nomen Patris, prout attribuitur Deo, tripliciter sumitur. 1. Latè, pro Deo ut Creatore; in quo sensu nomen Patris commune est tribus personis, sicut nomen & virtus Creatoris, atque ipsa actio creativa. 2. Minus latè, pro Deo ut justificatore, & creaturas intellectuales adoptante. In hoc etiam sensu, nomen Patris commune est tribus personis, sicut nomen justificatoris, & potentia justificandi, atque ipsa actio, qua justificantur, & adoptantur homines & Angeli. 3. Denique strictè & notionaliter, pro principio generativo Filii consubstantialis, hoc est, unius & ejusdem numero naturæ cum suo principio. In hoc sensu nomen Patris proprium est primæ personæ. Sicut autem nomen Patris, prout attribuitur Deo, sumitur tripliciter, ita & paternitas, nempe pro creatione activa, qua Deus est intrinsecè creator; pro justificatione activa, qua Deus est intrinsecè justificator; & pro proprietate relativa, qua prima persona potest generare & generat secundam. De paternitate secundum hanc ultimam acceptionem agitur hic. Potest autem considerari dupliciter, 1. scilicet præcisè, ut est id quo Pater potest generare Filium; & sic concepta, est præcisè vis generandi. 2. Ut est id quo Pater actu generat Filium; & sic concepta, est generatio activa, constituitque Patrem in esse Patris. His præsuppositis, sit

Resp. I. Paternitas est prima proprietas Patris.

Prob. Quia non datur alia proprietas in Patre, quæ sit prior. Ergo, &c. *Prob. ant.* Nam alioqui paternitas non constitueret Patrem, sed supponeret constitutum ab illa alia proprietate priore. Atqui Pater constituitur formaliter per paternitatem, seu per generationem activam: nam Pater, ut docent Concilia, pater est, quia generat filium. Ergo, &c.

Resp. II. Paternitas Patri convenit proximè & immediate, ratione intellectionis necessariæ.

Prob. Nam fecunditates ad intra conveniunt Deo modo perfectissimo, & consequenter conveniunt illi secundum actus vitales immanentes, qui sunt intellectio & volitio. Ergo paternitas convenit Patri vel secundum intellectionem, vel secundum volitionem. Atqui non convenit illi secundum volitionem: nam terminus à Patre productus pertinet ad intellectum; cum sit verbum & sermo Patris. Ergo superest ut paternitas conveniat Patri secundum intellectionem, & quidem secundum intellectionem necessariam, quia convenit ei necessariò.

Confirm. Filius est verbum Patris, & accipit essentiam divinam primò & per se, ut est intellectio. Ergo Filius pertinet ad intellectum, & procedit per viam intellectus. Ergo intellectio proximè fundat fecunditatem generandi Filium. Ergo paternitas, quæ est illa fecunditas, proximè convenit Patri secundum intellectionem.

Obj. 1. Si paternitas proximè convenit Patri secundum intellectionem, & sic fundatur proximè in intellectione, ubicumque est intellectio ibi quoque esse de-

bet